

TECHNISCHE FICHE VVSG-VERKIEZINGSMEMORANDUM

Fiche	<i>Vlaamse gebiedsdekking van deelfietssystemen (Bluebike) voor voor- en natransport bij vervoersknooppunten</i>
Hoort bij strategisch dossier	<i>SD6: een kwaliteitsvolle leefomgeving door een trendbreuk op het vlak van omgeving en klimaat</i>
Korte omschrijving	In een aantal stations en knooppunten met veel fietspotentieel bestaan al deelfietssystemen. Nu moet een stap verder worden gezet naar een Vlaamse gebiedsdekking van deelfietssystemen voor voor- en natransport bij vervoersknooppunten. Zij dragen immers bij aan bereikbaarheid, gezondheid, filebeperking, enz. Daartoe vragen we dat Vlaanderen verdere verspreiding en integratie mogelijk maakt.

Wat?

Deelfietssystemen zijn niet alleen een belangrijke schakel in de verduurzaming van het mobiliteitsbeleid, ze vormen steeds meer ook een (atypische) vorm van openbaar vervoer. De voordelen van deelfietssystemen zijn groot: in vergelijking met andere transportmiddelen nemen ze weinig plaats in, ze zorgen voor een relatief snelle verbinding tussen vertrekplaats en bestemming op de korte afstand en het aanbieden van deelfietsen is relatief goedkoop. Bij het voor- en natransport aan stations en grotere tram- en bushaltes, eventueel ook park&ride, kan de deelfiets een grote bijdrage leveren aan de leefkwaliteit in steden en dorpen (onafhankelijkheid van private vervoersmiddelen, vermindering van vervoersarmoede, minder schadelijke emissies, minder files, betere gezondheid...). Een landelijke/regionale dekking, directe koppeling met één OV-operator én uitbreiding van het aantal locaties is essentieel om de beoogde schaa sprong te kunnen bereiken.

We onderscheiden deelfietssystemen van één vast uitleenpunt (back-to-one), met meerdere vast uitleenpunten (back-to-many) en zonder vaste uitleenpunten (freefloating).

Het eerste systeem (back-to-one) heeft als voordeel dat er geen herverdeling van fietsen over uitleenpunten nodig is. De fietsen komen steeds terug naar hun 'thuishaven'. Daardoor zijn ze uiterst geschikt om te verknopen met het bestaande openbaar vervoer, zodat een grotere perimeter van bestemmingen rond een halte of station bereikbaar wordt. Omgekeerd laat het toe van de maaswijdte van bestaande buslijnen te vergroten en de impact daarvan te beperken.

Het Nederlandse OV-fiets, onderdeel van de Nederlandse Spoorwegen, is op tien jaar tijd van 50.000 naar 500.000 gebruikers geëvolueerd (2007-2018). Daarmee worden jaarlijks meer dan 3.200.000 ritten afgelegd. Hiervoor staan er 15.000 fietsen op ongeveer 300 locaties. Ter vergelijking: Blue-bike had eind 2017 1.300 fietsen op 54 locaties en maakte

207.000 ritten. Blue-bike heeft via verschillende studies de mobiliteitsimpact van het deelfietsensysteem in kaart gebracht. De belangrijkste cijfers zijn:

- 93% van de gebruikers gebruikt Blue-bike in combinatie met een treinreis
- 32% van de ritten werd voor de komst van Blue-bike niet gedaan of per wagen (22%)
- 9% van de ritten werd voor de komst van Blue-bike afgelegd met een eigen fiets in de last-mile
- 6% van de ritten werd voor de komst van Blue-bike gedaan met de wagen in de last-mile (ophalen)

Onderzoek van Fietsberaad Vlaanderen toonde aan dat het deelfietsgebruik weliswaar stijgt, maar dat een groot deel van het potentieel nog onderbenut blijft. De combinatie OV+fiets haalt in Nederland een aandeel van 47% in het voortransport (kant van de woning) en 12% aan de kant van de bestemming (natransport). In Vlaanderen is dit respectievelijk 22% en 6%. De beschikbaarheid van deelfietsen speelt een belangrijke rol om dit te verbeteren.

Het succes van deelfietssystemen zit vooral in de globale dekking, beschikbaarheid en betrouwbaarheid van het systeem in combinatie met een gebruiksvriendelijk ontleensysteem en een lage financiële drempel. De toegang tot de deelfietsen gebeurt dan ook best zoveel mogelijk via bestaande platformen door bijvoorbeeld gebruik te maken van bestaande applicaties en/of de koppeling aan de MOBIB-kaart en abonnementen voor het openbaar vervoer. Bovendien verwacht de reiziger dat de deelfietsen ook beschikbaar zijn aan steeds meer stations en grotere haltes die steeds uitgroeien tot echte vervoersknooppunten

Hoe ?

We vragen dat de Vlaamse overheid aan de vervoersaanbieders oplegt om het publieke deelfietsstelsel Blue-bike te integreren in het kernnet en in hun tariefformules (abonnementen, enkel gebruik), omwille van het belang van een aantrekkelijk, landelijk/regionaal dekkend deelfietsstelsel. Vervoersregio's moeten het verder kunnen aanvullen in het kader van het aanvullend net of vervoer op maat. Door een vast aanbod van deelfietsen, maar ook door fietsparkeervoorzieningen en deelwagens, kunnen bushaltes en stations uitgroeien tot herkenbare mobiliteitspunten of combipunten.

Voor de stedelijke agglomeraties waarin ook private deelfietsbedrijven actief zijn, kan het ook interessant zijn om de openbaar vervoeroperatoren aan te sporen interoperabiliteitsakkoorden af te sluiten, omdat het ook de aantrekkelijkheid van het openbaar vervoer vergroot. De activiteiten van een privaat deelfietsbedrijf worden best vergund door de lokale overheid (in samenspraak met de vervoersregio?) waar dit bedrijf actief wenst te zijn.

Effect ?

Deze maatregel heeft verschillende effecten:

- Het aantal bestemmingen dat met openbaar vervoer en deelfiets bereikbaar wordt, wordt sterk uitgebreid. De aantrekkelijkheid van het openbaar vervoer vergroot omdat een grotere perimeter van bestemmingen rond een halte vlot bereikbaar wordt.

- De filedruk op (regionale) verbindingen en parkeerdruk in steden en gemeenten wordt verder beperkt omdat bezoekers voor een duurzame transportmodus kiezen.
- Het gebruik van het openbaar vervoer en de fiets zorgt voor een belangrijke bijdrage aan het bereiken van de klimaats- en gezondheidsdoelstellingen.

Naast een landelijk/regionaal dekkend fietsdeelsysteem blijft er uiteraard ook ruimte voor deelfietsystemen die meer gericht zijn op een binnenstedelijk gebruik of verhuursystemen gericht op een eerder toeristische markt.

Contactpersonen
VVSG

Erwin Debruyne (VVSG) – Wout Baert (Fietsberaad Vlaanderen)